

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

5 vtrum totaliter fuerit anima à corpore separata in stau illo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

per Gene. ad literam. Secundo modo, potest dici tertium celum secundum ordinem cognoscibiliu, ut primum celum dicatur cognitio celestium corporu; secundum, cognitio celestium spirituum: tertium cognitio ipsius Dei. Tertio modo, potest dici, tertium celum contemplatio Dei secundum gradus cognitionis, qua Deus videtur, quoru primus pertinet ad angelos infima hierarchia: secundus, ad angelos medii: tertius, ad angelos supra, ut dicitur * Gio. 2. ad Cor. 12. Et quia visio Dei non potest esse sine delectatione, propterea non solum se dicit raptum ad tertium celum ratione contemplationis: sed etiam in paradisu ratione delectationis consequentis.

Ibi Innotur in glof ordinaria ex Dion. Areopagita.

¶ Super Questionis genesima septuagesima quinta Ar. quarta.

ARTICVLVS III.

¶ Vtrum Paulus in rapto fuerit alienatus a sensibus.

In art. 1. eiusdem q. 175. ad ratione ad tertium, aduerte q. ratio ista, l. q. in Paulo videtur diuina essentia, relicta fuerit ali qua spes intelligibilis ex ipsa uisione, si cur abeute sensibili remanet ali que impressiones in anima, quas conferes ad phatasmata, postea memoratur, pot dupliciter intelligi. Primo, q. remanent in intellectu Pauli spes intelligibiles, quasi reliquie illius uisionis, sicut contingit in nobis, q. remanet reliquie lucis post uisionem corporale. Et hoc ut sonare mod? loquedi istius literę, dum dicit, q. relicta fuerunt ex hoc ipso, q. uidebat Deum. Et sic intellectus Pauli passus se habuisset ad hmoi participatio ne specierum. Alio mo, pot intelligi q. intellectus Pauli du uideret Deu, formauit sibi similitudines eoru, q. uidebat i Deo, & hoc ex naturali intellectu uirtute, qua natus est ex quida uis formate simili uicine alterius, Et hunc quide fm sensum, seu modu, expressit author in 1. li. q. 12. ar. 9. ad fm. Primi autem modu hic tm insinuat: uterque tamen possibilis uidetur.

2. q. 13. art. 11. co. Et ve ri. q. 10. art. 11. cor. & q. 73. ar. 1. cor. & ad 4. & ar. 4. cor. Et quod 1. ar. 1. cor. 12. le. 1. 2. lib. 12. cap. 28. circ. mediam, 103.

Cap. 1. co. 4.

Lib. 11. cap. 27. tom. 3.

¶ 1. Præ. Christus uere uiator fuit, & continue uisione diuine essentia fruebatur, nec tamē siebat abstractio a sensibus, ergo nec fuit necessarium, quod Paulo fieret abstractio a sensibus ad hoc, q. essentiam Dei uideret.

¶ 2. Præ. Paulus postquam Deum per essentiam uiderat, memor fuit illoru, qua in illa uisione conspexerat. unde dicebat 2. ad Corint. 12. Audiui arcana uerba, que non licet homini loqui: sed memoria ad partem sensitiuam pertinet, ut patet per Philosophum in libro de memoria, & reminiscencia. ergo uidetur quod etiam Paulus uidendo Dei essentiam, non fuerit alienatus a sensibus.

¶ 3. Præ. Potentia anima non potest eleuari supra eius essentia, in qua radicatur: sed intellectus, qui est potentia anime, in rapto fuit a corporalibus abstractus p delectationem ad diuina contemplationem. ergo multo magis essentia anima fuit separata a corpore.

¶ 4. Præ. Potentia anima non potest eleuari supra eius essentia, in qua radicatur: sed intellectus, qui est potentia anime, in rapto fuit a corporalibus abstractus p delectationem ad diuina contemplationem. ergo multo magis essentia anima fuit separata a corpore.

RESPON. Dicendum, q. diuina essentia nō potest ab homine uideri per aliam vim cognoscitiuam, q. per intellectum. Intellectus autem humanus non conuertitur ad intelligibilia, nisi mediantibus phatasmatibus, qua per species intelligibiles a sensibus accipit, & in quibus considerans ac sensibilibus iudicat, & ea disponit. Et ideo in omni operatione, qua

intellectus noster abstrahitur a phatasmate esse est: q. abstrahatur a sensibus hominis in statu uiz necesse est: q. abstrahatur, si uideat Dei essentiam. Aliquod phantasma potest Dei essentiam immo nec per aliquam speciem intelligibilem: quia essentia Dei in infinitum est omnia corpora, quorum sunt phatasmata: omni intelligibilem creaturam. Intellectus hominis eleuatur ad abstractiua uisionem, ut tota mentis intentio sit ita scilicet quod nihil intelligat aliud: sed totaliter feratur in Deum. Intellectus est, quod homo in statu uiz videtur esse similibus.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod cum est post resurrectionem in beatitudinem uidentibus fiet redundantia ab intellectu res vires, & vsque ad corpus. Unde sic regulam diuina uisionis, anima in extasibus, & sensibilibus. Talis autem extasis fit in his qui raptantur, sicut dictum est est similis ratio.

AD SECVNDVM dicendum, quod anima Christi erat glorificata per beatitudinem glorię, quo diuinam essentiam uidebat plus, quam aliquis angelus. uel homo uiator propter corporis passibilitatem, quam paulominus ab angelis minoratur ad Hebręos 2. dispensatiue, & non quem defectum ex parte intellectus, sed similis ratio de eo, & de aliis uiatoribus.

AD TERTIVM dicendum, quod quia quam cessauit uidere Dei essentiam, in illa uisione cognoscere species intelligibiles habitualiter extasibus relicta: sicut etiam ad extasibus alique impressiones in anime, conferens ad phatasmata memoratur. Illam illam cognitionem, aut cogitare potest exprimere.

ARTICVLVS III.

¶ Vtrum anima Pauli in statu illi fuerit a corpore separata.

AD QVINTVM sic procedit. Videtur quod anima Pauli in statu illo fuerit totaliter a corpore separata. Dicit enim Apostolus 2. ad Corint. 5. Quamdiu sumus in corpore, peregrinamur a Domino. Per fidem enim ambulamus, & non per speciem: sed Paulus in statu illo non peregrinabatur a Domino, quia uidebat Deum per speciem, ut dictum est. ergo non erat in corpore.

¶ 1. Præ. Potentia anima non potest eleuari supra eius essentia, in qua radicatur: sed intellectus, qui est potentia anime, in rapto fuit a corporalibus abstractus p delectationem ad diuina contemplationem. ergo multo magis essentia anima fuit separata a corpore.

materie diffuse de-
clarat, hoc intelligit
p se: qñ per accis
pars intellectua in-
pedi uegetatiua, &
ecora. Experimentu. n.
altus uegetatiua, &
digerendo, & calera
cicido, & fumando,
&c. pdesse, & obel-
se uirtutibus mini-
stratibus intellectus,
adeo ut qdã penitus
priuatur intellectu,
ut faui, & ebrui, &c.
qdã clarũ uideatur
forti intellectu ex
claritate spiritus ex
uegetabili generato-
ri. Econtra experi-
mur etiã q exercita-
tio intellectus nocet
parti uegetatiua qñ-
que, ut immedie
post cibũ, q calor &
spũ debet seruire
uegetatiua parti tra-
hatur ad ministran-
dũ cogitatur, me-
moratur, & huius
ministratibus intelle-
ctui. Quicq etiã con-
fert exercitatio intel-
lectus uegetatiua, p
quã ponit in exer-
cicio, & labore uirtu-
tes sibi ministrat.
Laboru. & exerci-
tũ paratũ corporaliũ
si moderate, & spe-
cogno fiat, ad dige-
stionem conferunt.

¶ 3 Præt. Vires animæ uegetabilis
sunt magis materiales, quàm vi-
res animæ sensitivæ: sed oportet
intellectum abstrahi à uiribus
animæ sensitivæ, ut dictum est, *
ad hoc, ut rapiatur ad uidentiam
diuinam essentiam. ergo multo
magis oportebat, q abstraherẽ
à uiribus animæ uegetabilis, quarum
operatione cessante iã nullo mo-
do remanet anima corpori con-
iuncta. ergo uidetur, q oportuit
in raptu Pauli animam totaliter à
corpore esse separatam.

SED CONTRA est, quod * Augu-
dicit in epistola ad Paulinã de ui-
dendo Deum. Non incredibile est,
sic quibusdã sanctis nondum uita
defunctis, ut sepelienda eorum ca-
dauera remanent, istã excellen-
tiã reuelationis fuisse concessam,
ut scilicet uideret Deũ per essen-
tiam. Non ergo fuit necessariũ,
ut in raptu Pauli anima eius tota-
liter separaretur a corpore.

RESPON. Dicendum, quod in
raptu, de quo nunc loquimur, uir-
tute diuina eleuatur homo ab eo
quod est secundum naturam, in
id quod est supra naturã: & ideo
duo considerare oportet. Primò
quidem quid sit homini secundũ
naturã. Secundò, quid diuina uir-
tute in homine sit siendum supra
naturam. Ex hoc autem quod ãni-
ma corpori vnitur tamquã naturalis forma ipsius,
conuenit animæ naturalis habitudo ad hoc, quod
per conuersionem ad phantasmata intelligat. Quod
quidem ab ea non aufertur diuina uirtute in raptu,
quia non mutatur status eius, ut dictum est. * Man-
te autem hoc statu aufertur ab anima actualis con-
uersio ad phantasmata, & sensibilia, ne impediatur
eius eleuatio in id, quod excedit omnia phantasma-
ta, ut dictum est: & ideo in raptu non fuit necessa-
rium quod anima sic separaretur à corpore, ut ei nõ
vniatur quasi forma. ¶ Fuit autem necessarium in-
tellectum eius abstrahi à phantasmatibus, & sensibi-
lium perceptione.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod Paulus in
raptu illo peregrinabatur a Domino quantum ad
statum, quia adhuc erat in statu uiatoris: non autem
quo ad actum, quo uidebat Deum per speciem, ut
ex prædictis patet. *

AD SECUNDVM dicendum, quod potentia
animæ uirtute naturali non eleuatur supra mo-
dum conuenientem essentia eius. Virtute tamen
diuina potest in aliquid altius eleuari: sicut corpus
per uolentiam fortioris uirtutis eleuatur supra lo-
cum conuenientem sibi secundum speciem suã
naturã.

AD TERTIVM dicendum, quod vires animæ
uegetabilis non operantur ex intentione animæ,
sicut vires sensitivæ, sed per modum nature: & ideo
non requiritur ad raptum ab eis abstractio, sicut a
potentijs sensitivis, per quarum operationes minu-
etur intentio animæ circa intellectuam cog-
nitionem.

ARTICVLVS. VI.
**Vtrum Paulus ignorauerit, an anima
eius fuerit à corpore separata.**

AD SEXTVM sic proceditur. Vi-
detur, quod Paulus nõ igno-
rauerit, an eius anima fuerit a cor-
pore separata. Dicit enim ipse 2.
ad Corinth. 12. Scio hominem in
Christo raptum usque ad tertium
cælum: sed homo nominat com-
positum ex anima, & corpore, ra-
ptus etiam differt a morte. Vide-
tur ergo q ipse sciuerit animam
non fuisse per mortem a corpore
separatã, præsertim quia hoc cõ-
muniter a doctoribus ponitur.

¶ 2 Præt. Ex eiusdem Apostoli uer-
bis patet, quod ipse sciuit quo ra-
ptus fuerit, quia in tertium cælũ:
sed ex hoc sequitur, quod sciue-
rit vtrum in corpore fuit, uel nõ:
quia si sciuit tertium cælum esse
aliquid corporeum, consequens
est, quod sciuerit animam non esse a corpore
separatã, quia visio rei corporeæ non potest fieri
nisi per corpus. ergo uidetur quod non ignoraue-
rit, an anima fuerit a corpore separata.

¶ 3 Præt. Sicut August. dicit 12. * super Genes. ad literam.
Ipse in raptu uidit illa uisione Deum, qua uidet
sancti in patria: sed sancti ex hoc ipso quod uident
Deum, sciunt an animæ eorum sint a corporibus
separatæ, ergo & Paulus hoc sciuit.

SED CONTRA est, quod dicitur 2. ad Corinth.
12. Siue in corpore, siue extra corpus, nescio, Deus
scit.

RESPONDEO. Dicendum, quod huiusmo-
di quæstionis ueritatem accipere oportet ex ipsius
Apostoli uerbis, quibus dicit se aliquid scire, scilicet
se raptum esse usque ad tertium cælum, &
aliquid nescire, scilicet utrum in corpore, aut ex-
tra corpus: quod quidem potest intelligi dupliciter.
Vno modo, ut hoc quod dicitur, Siue in
corpore, siue extra corpus, non referatur ad ipsum
esse hominis rapti, quasi ignorauerit an anima eius
esset in corpore, an non: sed ad modum raptus,
ut scilicet ignorauerit, an corpus eius fuerit simul
raptum cum anima in tertium cælum, vel non,
sed solum anima, sicut Ezechiel. octauo dicitur,
quod adductus est in uisionibus Dei in Hierusalem.
Et hunc intellectum fuisse cuiusdam Iudæi exprimit
Hieronymus in prologo super Daniele. * ubi
dicit. Denique & Apostolum nostrum, scilicet
dicebat Iudæus, non fuisse ausum affirmare se cor-
pore raptum: sed dixisse, Siue in corpore, siue ex-
tra corpus, nescio. Sed hunc sensum reprobatur Au-
gustinus 12. * super Genes. ad litteram, per hoc
quod Apostolus dicit sciuisse se esse raptum, usque
in tertium cælum. Sciebat ergo uerum esse tertiu cæ-
lum id, in quod raptus fuit, & non similitudinẽ ima-
ginariam tertii cæli. Alioquin si tertium cælũ nomi-
nauit phantasma tertii cæli, pari ratione dicere potuit
se in corpore raptum, nominans corpus propriũ cor-
poris phantasma, quale apparet in somniis. Si autem
sciebat esse uerum tertium cælum, sciebat ergo aut
esse aliquid spirituale, & incorporeum: & sic non

*Super Quæst. cente-
simã septuag. simã quã
sa. Articulu sextum.*

IN ar. eiusdem
q. in respõsione
ad ultimu, ubi
August. recitatus di-
cit. Hoc dicitur Paulo
raptu ad plenã pfe-
ctãq; cognitione re-
ri, q Angelis inest,
& c. cauis esto, & nõ
intelligas q hoc tñ
defuerit qñ, ut dixi-
mus, simile est, im-
mo maius iudicium
de multis aliis, quã-
doquidẽ multa alia
nõ pertinebãt ad ip-
sum Paulũ. Si autem
in corpore uel extra
corpus esse, uel rapti,
ad se pertinebat. Re-
mit autẽ huius qñ-
linus August. non qñ
hoc solũ exceptũ sit,
sed quia hoc solum
scriptum est. Et hæc
de quæst. 175.

*Veri. q. 13.
artic. 5. El. 2.
Cor. 12. lec.
1. 6n.*

*Lib. 12. c. 23.
rom. 3.*

*A medio il-
lius. Incipit.
Danielem
Prophetam,
tom. 6.
lib. 12. c. 2. 3.
4. & 28. 10. 3.*